
OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

ÚTOČNÁ OPERACE VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY S PŘECHODEM VODNÍHO TOKU Z CHODU

Generál-major Josef Suchomel

Použití nejnovějších bojových prostředků založených na účinku atomové energie má značný vliv na celkové pojetí operací, zejména na zvýšení tempa operací, a proto i na hloubku operací, šířky útočných i obranných pásem, sestavu a použití druhů vojsk. Rychlé překonávání vodních překážek co možná z chodu nabude daleko většího významu, než tomu bylo ve Veliké vlastenecké válce.

Jestliže ve Veliké vlastenecké válce překonávala Sovětská armáda v útočné operaci průměrně jednou za dva dny vodní tok, bude tomu ve středoevropských podmínkách při zvýšeném tempu operace jednou až dvakrát denně. Mají tudíž řeky nesmírný význam pro obránce i pro útočníka. Obránce bude vždy usilovat o udržení řeky nebo kanálu jako výhodné čáry pro obranu, pro zdržení útočníka a získání času pro manévry svých záloh.

Závěr z toho pro útočící vojsko — mistrovské ovládání přechodu vodních toků z chodu, aby bylo udrženo zvýšené tempo operace, diktované použitím atomových zbraní.

Veliká vlastenecká válka ukázala, jak vysoko stojí stalinská vojenská věda nad vojenskými doktrínami kapitalistů, jak je sovětské vojenské umění převyšuje.

Sovětská armáda byla vyzbrojena vším potřebným pro smělé překonávání vodních překážek. Přechod řek nijak podstatně nesnižoval tempo operace i přes houževnatou obranu Němců na řece, jako tomu bylo na př. při přechodu řek Dněsna, Sož a Dněpr v létě a na podzim 1943.

Dělo se tak podle rozkazu generalissima Stalina, který přímo stanovil způsob provádění násilného přechodu vodních toků. Naproti tomu, je dobře známa skutečnost, že americká armáda neměla vyhovující mostový a přepravní materiál k překonávání vodních toků, ačkoli přechodů řek bylo na plánovaném směru úderu od okamžiku otevření druhé fronty více než dost.

Jestliže průměrná hloubka útočných operací Sovětské armády ve Veliké vlastenecké válce byla 180 km, bude za použití atomových zbraní daleko větší, a proto bude armáda překonávat postupně více vodních toků během jedné útočné operace. Je proto třeba důkladného studia a výcviku vojsk v překonávání vodních toků z chodu.

V této práci chci se zabývat přechodem vodních toků z chodu v operačním měřítku, abych tak rozšířil práci plukovníka Kružika z Vojenské myslí čís. 2/1954.

I. Hlavní zásady při provádění přechodu vodního toku z chodu

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že jsou-li vojska vybavena dostatečným přepravním materiálem, je-li operace včas a dobře připravena, jsou-li vojska na vysoké morální a politické výši, dove-

dou překročit vodní toky i značně široké bez zvláštního zdržení. Skutečnost, že většina operací Sovětské armády končila vzetím předmostí, to nejlépe potvrzuje.

Každá útočná operace ve středoevropských podmínkách za použití atomových zbraní a vedená do hloubky 250 km i více znamená překročení několika vodních toků během operace. Protože útočná operace armády musí být předem rozplánována na celou hloubku, je třeba zvlášť pečlivě rozplánovat a materiálně připravit svazky k překračování vodních toků bez zastávek, z chodu, a niž se sníží tempo operace. Proto je nutné již při plánování operace, v které dojde k přechodu vodních toků z chodu, plánovat a provádět přesný průzkum těchto toků všemi prostředky průzkumu a ze všech dostupných pramenů.

Je třeba si uvědomit, že obránce na řece bude klást vždy houževnatý odpor, že bude používat všech prostředků k zmaření přechodu řeky, hlavně letectva, protiztečí a protiúderů, jakož i atomových zbraní.

Je proto třeba věnovat zvláštní pozornost tomu, aby

- svazky a jednotky prvních sledů, hlavně mechanisované divise střeleckých sborů prvního operačního sledu a předsunuté odřady střeleckých divísí, byly vybaveny obojživelnými tanky a přepravním materiálem,
- zdolávaly řeku z chodu bez nejmenší zastávky ihned po příchodu k řece z iniciativy velitelů svazků a v duchu manévru předvídaného velitelem střeleckého sboru armády,
- překračovaly řeku na široké frontě a zabránily tak hromadění vojsk a bojové techniky na vlastním břehu,
- ihned po získání oddělených předmostí tato rozšiřovaly, spojovaly, aby byl získán široký a hluboký prostor pro rozmístění sil a prostředků armády za řekou,
- organizovaly důkladnou protitankovou a protivzdušnou obranu, protiatomovou a protichemickou ochranu jak na řece, tak i na předmostí, aby mohly odrazit všechny pokusy nepřítele zabránit přechodu řeky a srazit jednotky a svazky z předmostí zpět,
- uskupovaly bojovou techniku, druhý operační sled a týly do hlubokých a širokých sestav, hlavně do doby, než budou postaveny mosty pro jejich přepravu.

Nesmí tedy přechod vodního toku z chodu být zvláštností, vojska a štáby svazků a jednotek musí být tak vycvičeny a připraveny, aby vodní toky byly zdolávány bez snížení tempa operace.

Velitelé musí jednat rozhodně, iniciativně a v duchu rozhodnutí a předvídaného manévru velitele armády.

II. Podmínky pro přechod vodních toků z chodu

Nejprve je třeba si uvědomit, za jakých podmínek může dojít k přechodu vodních toků.

1. O b r a n a vodního toku může být organizována:

- v taktické nebo operační hloubce.

Obránce v obou případech může volit přední okraj obranného pásma přímo na břehu řeky, takže má položeny palby na vodní hladině, nebo umístit přední okraj obranného pásma za řeku do výhodného terénu a na řece ponechat bojové zajištění. Má-li přední okraj obranného pásma

na řece, bude mít zajišťovací jednotky před řekou, aby mu zabezpečily případné východiště pro útočnou akci z předmostí.

Má-li obránce přední okraj hlavního pásma obrany ve výhodném terénu za řekou a na břehu řeky bojové zajištění, bude úkolem útočníka rychlými, rozhodnými a dílčími útoky na několika směrech a bez váhání získat na široké frontě dílčí předmostí.

Tato předmostí je třeba rozšířit a vytvořit z těchto dílčích předmostí jedno velké předmostí pro armádu. Organizátorem těchto dílčích akcí budou velitelé svazků, a to tak, jak přicházejí k řece. Vedoucí myšlenkou bude zámysl velitele armády (sboru).

Má-li obránce přední okraj hlavního pásma obrany na řece a má před řekou zajišťovací prvky a zamýšlí provést útočnou akci z předmostí, bude jeho obrana předmostí houževnatá, aktivní a úporná. Znamená to pro útočníka prudkým a odvážným útokem a směhlým manévrem svrhnout jednotky z předmostí za řeku a v patách za nimi ovládnout předmostí na protějším břehu, dovolující rozvinout úspěch za řekou. Hlavní pozornost třeba věnovat zabránění manévru záloh obránce. Budou-li předmostí obránce jen v určitých prostorech a nesouvislá, bude úkol útočící armády lehčí a organizace jejich likvidace bude opět v rukou velitelů svazků, za účinné pomoci armádních prostředků. Bude-li předmostí organizováno v souvislou obrannou čáru, bude zpravidla organizátorem boje o předmostí velitel armády.

Obranu může obránce zaujímat předem anebo během vedení obranné operace (boje) svými zálohami a odcházejícími vojsky.

V každém případě využití vodního toku pro obranu je výhodné, protože šetří obránci síly, poskytuje i určitý čas a dává mu přirozenou a souvislou protitankovou překážku. Při přechodu útočících vojsk přes vodní tok může u jednotlivých přeprav a na přístupech k nim dojít k nahromadění vojsk. Takové situace může obránce využít k atomovému úderu na místa nejdůležitějších přeprav. Bude to hlavně tehdy, když obsadil obranu za řekou předem, t. j. má-li síly na svém břehu nebo je-li řeka dostatečně široká a není nebezpečí zasažení vlastních vojsk atomovou zbraní.

Je však třeba pamatovat na to, že nepřítel bránící řeku bude mít vždy snahu zničit rychle jednotky, které pronikly na jeho břeh, a proto použití atomových zbraní nepřítelem proti vojskům na předmostí bude velmi pravděpodobné.

Z toho vyplývá nutnost, aby se vojska na předmostí řídila těmito zásadami:

- nehromadit síly a prostředky na malém prostoru, jednotlivá předmostí co nejrychleji rozšiřovat tak, aby splýnula v jedno velké předmostí,
- využívat všech protiatomových ženíjních objektů, které v prostoru předmostí vybudoval nepřítel, budovat ihned zákopy a úkryty pro vojska na předmostí na jejich ochranu při nepřátelském atomovém napadení,
- jednat rozhodně a rychle při zachování přísného utajení.

Málo pravděpodobné bude použití atomových zbraní nepřítelem na naše první sledy při odchodu nepřátelských vojsk v době, kdy ještě nebudou všechna přepravena přes vodní tok.

2. Přechod vodního toku z chodu

a) Je-li obrana na řece organisována v taktické hloubce, bude ve většině případů předem vybudována i obsazena druhými sledy sborů prvního sledu, po případě bližšími operačními zálohami, které budou mít za úkol podchytit ustupující jednotky a získat čas pro jejich reorganisaci.

Bude tedy povinností útočného sledu armády rozvíjet útok velmi rychle, nešetřit druhými sledy a zálohami, hlavně tankovými a mechanisovanými, předstihnout nepřítele v pronásledování na rovnoběžných směrech, obejít jeho odpory, zmocnit se přechodů přes řeku před nepřítelem a uzavřít mu ústupové cesty, vklínit se do jeho obrany na řece i na malém prostoru a zabezpečit předmostí do příchodu hlavních sil.

Takto se vytvoří výhodné podmínky pro zničení většiny nepřátelských sil ještě v taktické hloubce. Rovněž použití atomových zbraní nepřítelem za tohoto předpokladu na řece bude celkem omezeno. Zato budou vystaveny útokům atomových zbraní zálohy a druhé sledy.

Přechod vodního toku musí být proveden na široké frontě, v celém útočném pásmu a většinou sil armády najednou.

Předsunuté jednotky mechanisované divise a předsunuté odřady střeleckých divísi v taktické hloubce nebudou zpravidla ještě vzdáleny od hlavních sil na větší vzdálenost než 10 až 15 km, a proto mohou být podporovány všemi druhy vojsk v téměř plné hodnotě. Na druhé straně však i obsazení obrany, organisace paleb a manévr zálohami obránce bude hodnotnější. Proto bude nutné, aby útočící vojska postupovala energicky, neztrácela dotyk s nepřítelem, obcházela jeho boky a týly a bez zdržení provedla útok.

Organisátory přechodu budou zpravidla velitelé svazků více méně samostatně.

Na podzim 1943 překročila Sovětská armáda po prvé v historii válek z chodu řeky Doněc, Děsna, Sož a Dněpr.

Němci počítali s tím, že se jim na těchto řekách podaří zastavit postup Sovětské armády. Zvláště veliký důraz kladli na obranu Dněpru, který byl posledním obranným pásmem.

Řeky ležící na východ od Dněpru byly organisovány jako mezilehlá obranná postavení.

Všechny tyto řeky byly překročeny vojsky Sovětské armády z chodu, při čemž všechny byly širší než 100 m (Dněpr 400 m) a hlubší než 2 m (Dněpr až 20 m).

Sovětská n-tá armáda přecházela řeku Děsna v sestavě dvou armádních sborů v prvním sledu, jednoho v druhém sledu, řeku Sož se všemi armádními sbory v jednom sledu na široké frontě.

b) Je-li organisována obrana řeky v operační hloubce, t. j. na třetím, čtvrtém nebo mezilehlých obranných pásmech, budou podmínky přechodu řeky jiné. Sestava vlastních vojsk bude ve většině případů rozložena do větší hloubky. Zatím co některé svazky budou pravděpodobně zdolávat obklíčeného nepřítele v taktické hloubce, budou rychle jednotky více vpředu, více méně samostatně, podpora armádními prostředky bude podstatně menší. Letectvo jim bude zpravidla podřízeno. Překonávání řek z chodu bude především věcí těchto jednotek spolu s výsadečnými jednotkami.

Obrana řek nebude zpravidla tak dobře připravena ani obsazena. Je samozřejmé, že vysoké tempo pronásledování ustupujícího nepřítele

na rovnoběžných směrech bude hlavní podmínkou úspěšného překročení vodního toku.

V tomto případě bude výhodné použít výsadkových jednotek (svazků).

- buď k ovládnutí přechodů a předmostí před příchodem tankových a mechanisovaných jednotek,
- nebo k zamezení manévru operačních záloh nepřítele.

Zvláště boj o dobytí stálých přechodů přes řeku bude mít velký význam. Snahou bude vždy zmocnit se neporušených přechodů tak, aby jednotky mající úkol v součinnosti s výsadky získat předmostí využily podle možností stávajících přechodů alespoň pro první okamžik a dostaly své těžké zbraně na druhý břeh.

Přes tuto snahu bude zpravidla nutné, aby zvláště tankové svazky a jednotky byly zesíleny kromě ženijním vojskem, dělostřelectvem a protiletectkými prostředky také pěchotou na autech nebo výsadky na tancích, aby mohly bezpečně splnit úkol obsazení a udržení předmostí, zvláště při aktivním vedení obrany nepřítelem.

Kromě toho bude velitel armády neustále pomáhat ke zdaru splnění úkolu výsadkového vojska a předsunutých jednotek hromadným zasažením letectva. Je proto třeba kromě podřízení svazků bitevního letectva tankovým a mechanisovaným svazkům plánovat hromadné zasažení letectva, které má armáda k dispozici při příchodu armády k řece a při zdolávání vodního toku.

3. Časové podmínky přechodu řeky z chodu

K přechodu z chodu musí být překročeno každou jednotkou, jakmile dosáhne toku řeky. Každé neodůvodněné zdržení bez pokusu zmocnit se předmostí a zabezpečit je pro přechod dalších sil je neodpustitelný přestupek. Mnohdy nebude ani třeba rozvíjet přepravní prostředky a podaří se zmocnit se neporušených mostů a přepravišť, které neměl nepřítel možnost zničit, hlavně při pronásledování, nebo má-li na protějším břehu své jednotky, které byly na tyto přechody odkázány.

Není-li možnost využít stávajících přechodů, je nutno využít všech prostředků z místních zdrojů, které doplní organické (posilové) prostředky jednotek na břehu.

Je tedy nutno započít přepravu ihned a bez čekání.

N-tá armáda při násilném přechodu řeky Děsny měla po čtrnáctidenním pronásledování přepravní prostředky vzhledem k prudkému tempu pronásledování hluboko v týlu, přesto započala s násilným přechodem řeky ihned při příchodu k řece, nečekajíc na organické přepravní prostředky. Využívala všech po ruce jsoucích a improvizovaných prostředků. Jen malé části organických a posilových prostředků bylo použito k přepravě dělostřelectva a bojové techniky. Pro pěchotu a vojska všech druhů bylo využito rybářských člunů, různých pramic ze sudů, trámů, polen a jiného materiálu. Tento odvážný způsob přepravy dovolil armádě, aby ještě téhož dne, kdy její čelní části došly k řece, byla zahájena přeprava v široké sestavě na celé frontě armády.

Je tedy nutno využít všech podmínek a možností pro okamžitý přechod řeky, třeba malými jednotkami, na široké frontě tak, aby nebyl nepříteli poskytnut čas na organizaci obrany.

Přitom dnes nebude možno spoléhat na to, že vojska u řeky naleznou nějaké výpomocné přepravní prostředky. Polní řád americké armády

přikazuje vojskům, že nesmějí na řece ponechat žádné prostředky, kterých by mohl protivník využít jako výpomocného přepravního materiálu. Proto je nutno svazky určené k dobytí přeprav a předmostí zesílit ženijním vojskem a přepravními prostředky (viz Oper-I-1, článek 387).

Tam, kde bylo přikročeno k okamžitému přechodu řeky, byl vždy úspěch, naopak tam, kde se jednotky zastavily, třeba jen na den, byl úspěch ohrožen.

Je-li řeka obsazena předem, bude povinností velitelů předstunutých částí pokusit se o přechod s využitím překvapení. Přechod řeky v těchto podmínkách v noci nebude výjimkou. Zvláště za využití atomových zbraní nepřitelem znamená každé zdržení přechodu a hromadění sil a materiálu na břehu řeky nebezpečí, že budou útočící jednotky zničeny ve výchozím prostoru k přechodu.

Nepodaří-li se však armádě provést přechod z chodu, bude nutno přikročit k organizaci přechodu vodního toku se zkrácenou přípravou. V tomto případě bude zvláště důležitá organizace protiatomové ochrany a zachování všech opatření zabráňujících účinkům atomových zbraní.

K těmto opatřením patří zejména:

- důkladný průzkum všech druhů, hlavně radiologický,
- nehromadit vojska na malých prostorech, ponechávat je v hlubokém a širokém operačním uskupení a přisunovat je k řece z hloubky,
- učinit všechna opatření protivzdušného, protitankového a protiatomového zabezpečení, jak jsou popsána dále,
- přizpůsobení plánu násilného přechodu řeky dané situaci a včasné dovedení rozkazů do vojsk.

4. Operační podmínky přechodu vodního toku

a) Volba místa přechodu

Při volbě místa přechodu je nutno brát v úvahu taktické i operační podmínky přechodu. Při tom uvážit, že i při slabě a spěšně organizované obraně vodního toku základní formou manévru je průlom. Obchvat a obejítí bude v těchto podmínkách výjimkou a bude ho možno využít ve svazcích po průniku obranným systémem nepřítele v hloubce obranného systému za řekou.

Průlom zajistí útočící armádě další formy manévru na obklíčení a zničení nepřítele na řece a k dalšímu pronásledování.

Velitel armády bude tedy vázán představou a plánem své útočné operace za řekou a podle toho bude volit i pásma přechodu pro své střelecké sbory.

Proto Sovětská armáda v mnoha případech používala prvku překvapení a prováděla přechod řek na místech velmi nevýhodných pro přechod.

Na př. n-tá armáda překročila řeku Dněpr na nevýhodném místě s úspěchem proto, že velitel armády připravil vojska dávno před příchodem k řece a že přechod řeky byl proveden z chodu.

V místech přechodu Volkovoje, Gubinskij měl Dněpr šířku 2 až 3 km, hloubku 10 až 23 m a rychlost toku 0,5—2 m/vt. Vysoké břehy se tyčily nad řekou až do výše 80 m.

Němci počítali s tím, že Sovětská armáda za těchto podmínek nebude překračovat řeku nebo že ji bude překračovat teprve po dlouhé přípravě.

Proto tu měli organisovanu obranu poměrně řídké.

Ukázalo se však, že se přechod řeky podařilo uskutečnit v sestavě, jak vojska došla k Dněpru a z chodu, jak bylo předem plánováno, vzhledem k provedení včasných příprav štábem armády, odvážnému rozhodnutí velitele armády a rychlému provedení přechodu s překvapením.

b) Určení úseků přechodu a hloubka úkolů

Při rozplánování útočné operace armády je určováno střeleckým sborům prvního sledu operačního uclnění armády útočné pásmo.

Toto útočné pásmo může být během průběhu operace měněno a upřesňováno.

Při násilném přechodu vodního toku se určují svazkům úseky přechodu, které bývají zpravidla široké tak, aby i velitel svazku mohl manévrovat silami a přepravními prostředky na svém úseku, aby zaručil rychlou přepravu větším počtem jednotek najednou.

Pro střelecký sbor může být určen úsek přechodu 20 km i více.

Provádí-li se však přeprava jen na části útočného pásma, musí odpoutat pozornost nepřítele tím, že na zbytku pásma provádí klamný přechod, čímž se rozptýlí pozornost obránce.

Zpravidla se volí počet přepravišť, jak je uvedeno v tabulce.

Jednotka	Druh přepravy	Počet	Přepravovaný materiál	Únosnost	Poznámka
Střelecká divise 1. sledu nebo mechanisovaná divise 1. sledu	plavidlová	1—2 na střelecký pluk podle počtu praporů 1. sledu	Pěchota, minomety, ženisté, PT zbraně pěchoty	—	—
	přívozová	1—2 přivozy	PDS, PT dělostřelectvo, PL dělostřelectvo, samohybná děla a tanky	20 t (40 t)	—*)
	mostová	1 lehký (těžký) most	Dělostřelectvo, ostatní technika, tyl a tanky	20 t (40 t)	—*)
Střelecký sbor 1. sledu	přívozová	1—2 přivozy	Tanky, samohybná děla a těžký materiál	40 až 60 t	—
	mostová	1 těžký most	Tanky, samohybná děla a těžký materiál	40 až 60 t	Je-li střelecký sbor samostatný
Armáda	mostová	2—3 těžké mosty	Tanky a těžký materiál	40 až 60 t	—

*) Je-li mechanisovaná divise zasazena v prvním sledu, bude zesílena materiálem na stavbu těžkých soulodí. Stavbu těžkých mostů bude provádět zpravidla střelecký sbor.

Jakmile to taktická situace dovoluje, staví armáda výpomocné mosty (dřevěné), a uvolňuje tak mostové soupravy pro další přepravu.

Velitelé všech stupňů jsou však povinni, je-li v místě materiál z místních zdrojů, využít ho do krajnosti tak, aby byl přepravní tabulkový materiál volný pro další použití. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že je nutno mít vždy značnou zálohu přepravního materiálu pro možné provedení manévru na jiný úsek nebo pro jeho využití na dalším vodním toku.

Druhý sled armády a armádní týlové sklady a zařízení využívají přechodů vybudovaných pro první sled armády.

Nahoře uvedená tabulka může být základem pro kalkulaci prostředků, kterými je třeba zesílit střelecké sbory prvního sledu se zřetelem na organické prostředky a šířku a povahu vodního toku.

Hloubka úkolů při přechodech vodních toků z chodu musí být stanovena se zřetelem na danou konkrétní situaci. Za možnosti použití atomových zbraní budou úkoly svazkům stanoveny zpravidla hlubší, aby nebyla vojska stísněna na předmostí a bylo tak čeleno účinkům atomových zbraní nepřítele a bylo využito účinků vlastních atomových zbraní. Zpravidla dostane střelecká divise bližší úkol prolomit celé hlavní pásmo obrany, střelecké sbory prvního operačního sledu rozšířit a upevnit získaná předmostí svazků v celé šířce útočného pásma armády.

Velitel armády se rozhoduje pro provedení útočné operace na podkladě operační buďnice velitele frontu nebo hlavního velitelství, je-li armáda na samostatném operačním směru. Kromě toho dostane další rozkazy a pokyny od starších náčelníků po speciální linii.

Studium konečného cíle operace armády v rámci frontu, důkladné studium terénu, zvláště vodních toků, jejich povahy a vlastností, vodních zařízení, komunikačních možností a možností vést boj v taktické a operační hloubce obrany nepřítele, dále možnosti nepřítele, při čemž je třeba zvláště podtrhnout možnosti obrany vodních toků a možnosti použití atomových zbraní nepřítelem a použití vlastních atomových zbraní dá veliteli a štábu obrany hlavní podklady pro rozhodnutí a rozplánování armádní operace na celou hloubku.

Studium vlastní operace, hlavně pak rozplánování manévru přepravními prostředky, doplní hluboké studium před přijetím správného rozhodnutí.

Je třeba tedy již dávno před příchodem sil armády k řece stanovit jasný zámysl pro vedení armádní operace, jasně rozplánovat manévr silami a prostředky, hlavně k zabezpečení rychlého překonávání vodních toků.

Počítá-li se s možností použití atomových zbraní nepřítelem, bude nutné předem zhodnotit prostorové a časové možnosti atomového napadení vojsk, stanovit vojskům úkoly k provedení protiatomové ochrany, připravit nutné opatření k odstranění následků atomového napadení a vytvořit silné zálohy, které by ihned nahradily ztráty, způsobené atomovým napadením jednotek, které překročily řeku a získaly předmostí, nebo jednotek chystajících se k přechodu řeky.

Nejvýhodnější bude plánovat a provést přechod řeky z chodu, přímo z proudu, aniž dojde k zaujímání výchozích prostorů, které nebudou nikdy dostatečně protiatomově připraveny, čímž se zamezí hromadění vojsk na břehu.

Zámysl velitele armády se stává vedoucím pro rozhodování velitelů střeleckých sborů a tankových mechanisovaných svazků při přechodu vodního toku, kterým se musí dát co největší volnost při rozhodování na přechod vodního toku z chodu.

Velitel armády při přechodu z chodu bude málokdy mít přímý vliv na provedení samého přechodu, protože vojska přijdou k řece v nestejný čas a bylo by chyba, aby se zastavila a čekala na rozkaz pro přechod vodního toku armádou současně. Velitel armády bude mít vliv na začátek přechodu tím, že bude své sbory a rychlé jednotky řídit dílčími rozkazy podle vývinu situace na frontě a podle výsledků všech druhů průzkumu a situace sousedů.

Povinnosti štábů při přechodu vodních toků jsou uvedeny v „Předpise pro polní službu štábů československé lidové armády“ (Oper-II-1), v člancích 299 až 310.

Může se stát, že na některém směru měla vojska armády úspěch, na jiném směru byla zastavena na řece nebo úspěch byl tak malý, že ho nelze rychle využít pro přechod armády přes řeku, nebo jen se zastávkou a organizací násilného přechodu se zkrácenou, nebo i s plánovitou přípravou. V prvním případě uplatní velitel armády svůj vliv především tím, že přeskupí vojska armády, aby využil dosaženého dílčího úspěchu. V dalších případech přistoupí k nové organizaci přechodu buď se zkrácenou nebo s plánovitou přípravou.

Velitel n-té armády při přechodu řeky Sože dosáhl řeky v sestavě dvou střeleckých sborů v prvním, jednoho v druhém operačním sledu za středem. Fronta armády a hranice armády na jihu šla přes soutok Sože s Dněprem. U severního sboru měl velitel armády úspěch, sbor dosáhl malého předmostí, avšak na méně důležitém směru, u jižního sboru nebyl úspěch.

Proto se velitel armády rozhodl:

- na místě, kde byl úspěch, pokračovat v jeho rozvíjení jedním sborem; jednou divisí ve střední části útočného pásma přejít do obrany a ostatní síly, celkem dva sbory, t. j. sbor prvního i druhého operačního sledu, přeskupit na jižní bok na frontu šířky 20 km — a provést násilný přechod přes Dněpr v pásmu jižního souseda. Tímto směrem a překvapivým manévrem na odlehklém směru měla armáda plný úspěch. S překročením řeky Dněpr na novém směru Němci nepočítali, protože tam byla řeka nejméně výhodná pro přechod vojsk. Přeskupení armády bylo provedeno jen v noci, takže zůstalo utajeno.

Velitel armády se nerozpakoval rychle přeskupit své síly, provést přechod přes řeku po dohodě se sousedem na odlehklém směru tak, aby splnil úkol v rámci operace frontu co nejlépe.

III. Plánování přepravy přes vodní tok

Je třeba zdůraznit, že i přechod vodního toku z chodu musí být plánován štábem armády, třebaže se operační plán útočné operace provádí několik dní před provedením přechodu a střelecký sbor a divise je hlavním organizátorem násilného přechodu.

Ve štábu armády se pořizuje „Grafikon přepravy“, který se během postupu k řece upřesňuje a doplňuje. Grafikon přepravy je součástí operačního plánu armády a zpracovává ho operační oddělení armády

spolu s ženijním náčelníkem armády za řízení náčelníka štábu armády. Tento grafikon přepravy slouží střeleckým sborům za podklad pro zpracování vlastních grafikonů přepravy.

1. Organizace součinnosti

Velitel armády při organizaci součinnosti musí hlavně věnovat pozornost organizaci součinnosti mezi střeleckými sbory prvního sledu, se sousedy a mezi jednotlivými druhy vojsk v armádním měřítku.

Bude to hlavně

- organizace součinnosti mezi střeleckými sbory a sousedními armádami,
- organizace součinnosti mezi prvními sledy střeleckých sborů a výsadečným vojskem, bude-li použito výsadků,
- armádní dělostřeleckou skupinou a střeleckými sbory,
- letectvem a vojsky přecházejícími řeku.

a) Organizace součinnosti mezi střeleckými sbory prvního sledu

Základem pro organizaci součinnosti mezi střeleckými sbory prvního sledu bude plán útočné operace armády. Velitel armády ve svém plánu operace předvídá určitý manévry, jehož uskutečnění musí po celou dobu pohybu vojsk k řece prosazovat. K uskutečnění tohoto manévru volí též odpovídající uskupení armády a učiní vše, aby zabezpečil jeho provedení.

V tomto duchu stanoví též úkoly střeleckým sborům a provádí organizaci součinnosti.

Bude vždy výhodné, aby před příchodem vojsk k řece a během celého provádění přechodu řeky byl ve štábu střeleckého sboru alespoň na hlavním úderu jeden odpovědný důstojník ze štábu armády, který bude pomáhat a současně usměrňovat činnost střeleckého sboru ve smyslu zámyslu velitele armády a zároveň bude informovat velitele armády o průběhu bojů a operace.

Zvláštního významu však nabude organizace součinnosti za použití atomových zbraní vlastními vojsky. Ačkoli plánování a provedení použití atomových zbraní vlastními vojsky bude věcí velitele fronty, bude nutné, aby velitel armády určil:

- a) kdy a kam budou atomové pumy shozeny,
- b) čáru, kterou nesmějí vlastní svazky (jednotky) překročit, aby byla zachována bezpečnost vojsk,
- c) způsob využití těchto atomových úderů vojsky armády, po případě sousedy.

Součinnost se sousedními armádami na bocích operačního uskupení armády organizuje velitel fronty. Dobrá a stálá součinnost a vzájemná informovanost sousedních armád může mnohdy přinést značné úspěchy, jak ukazuje příklad z Veliké vlastenecké války uvedený vpředu.

Velitel armády bude provádět organizaci součinnosti zpravidla ve svém štábu na mapách nebo na plastickém stole. Výjimečně bude někdy možno provést rekonstrukci a organizaci součinnosti v omezeném čase i rozsahu v terénu. Součinnost připravená ve štábu na podkladě mapy bude však základem pro organizaci součinnosti v terénu.

b) Součinnost mezi prvními sledy střeleckých sborů a výsadkovým vojskem

Výsadkové svazky jsou orgánem hlavního velitele. Při přechodu vodních toků, hlavně v operační hloubce a za pronásledování, může jich být použito se značnou výhodou. V menším rozsahu bude výsadků používáno i při násilném přechodu v taktické hloubce obrany nepřitele.

Výsadky budou zpravidla vysazovány k ovládnutí důležitých přechodů přes vodní toky v operační hloubce s úkolem zabránit nepříteli použití přechodu a udržet přechod do příchodu vlastních vojsk nebo vázat jeho operační zálohy, které by mohly mít vliv na operaci armády při přechodu vodního toku.

Velitel armády bude proto soustřeďovat své úsilí na rychlé spojení s výsadkem. Budou to ve většině případů mechanisované divise střeleckých sborů a předsunuté odřady, které se s ním nejdříve setkají. Bude tedy nutno, aby mezi nimi a výsadkem byla organizována těsná součinnost již na počátku operace velitelem armády.

Proto, i když nebude výsadkové vojsko přiděleno armádě jako posilový prostředek, bude zpravidla vyslán velitel výsadku do štábu armády, kde s ním velitel armády projedná součinnost vojsk armády a výsadku co do prostoru, času a cíle operace.

Velmi důležité bude do podrobností projednat otázky souvisící se setkáním vojsk armády a výsadku, zejména smluvená znamení k poznání jednotek, čaru setkání, čaru omezení paléb atd.

c) Součinnost mezi armádní dělostřeleckou skupinou a střeleckými sbory

Dojde-li k násilnému přechodu vodního toku v taktické nebo bližší operační hloubce, bude zpravidla armádní dělostřelecká skupina rozdělena do podskupin podle střeleckých sborů nebo centralisována v jednu skupinu na směr jednoho ze střeleckých sborů, kde jsou výhodné podmínky pro úspěšný přechod řeky z chodu. Organizace součinnosti nebude v tom případě dělat zvláštních potíží a bude zaměřena hlavně na zesílení dělostřelectva střeleckého sboru k dobytí a udržení předmostí do příchodu hlavních sil armády. Jejím úkolem bude hlavně umlčovat nepřátelské baterie, zabránovat odcházejícím vojskům i přicházejícím operačním zálohám v provedení manévru, odrážet protizteče na předmostí a bojovat s atomovým dělostřelectvem nepřitele.

Obtížnější bude organizovat součinnost v operační hloubce, kdy nepřítel bude odcházet a vlastní vojska ho budou pronásledovat a předstihovat, aby ovládla přechody dříve než k nim dojdou odcházející vojska. V té době bude zpravidla armádní dělostřelectvo decentralisováno, rozděleno do střeleckých sborů. Tu bude nutné, aby s čelními jednotkami střeleckých sborů byl vyslán důstojník armádní dělostřelecké skupiny, který bude řídit palbu dělostřelecké skupiny (podskupiny). Pro tento případ musí být smluveny přesné signály mezi vlastními vojsky a vlastním dělostřeleckým letectvem, které musí spolehlivě řídit palby dělostřelectva. *

Rovněž součinnost mezi armádní dělostřeleckou skupinou a výsadkem musí být spolehlivě zabezpečena.

d) Součinnost mezi letectvem a vojsky přicházejícími k vodnímu toku

Součinnost mezi pozemním vojskem a letectvem bude mít mimořádný význam. Pro střelecké sbory prvního sledu bude zpravidla při-

dělena část bitevního letectva (nebo vzlety). Letectvo, zvláště při pronásledování, při dobývání přechodů přes řeku a předmostí bude mnohdy nahrazovat dělostřelectvo.

Bombardovací letectvo spolu s bitevním letectvem bude hlavní údernou silou na nepřátelské zálohy přicházející k řece, aby ji obsadily, a k ničení a zdržení odcházejících sil nepřítele.

Rovněž při dobývání předmostí často nahradí dělostřelectvo, které se může opozdit ničením odcházejícího nepřítele.

Stíhací letectvo bude chránit činnost bombardovacího a bitevního letectva, pronásledující vojska, hlavně na přechodech přes řeku a při boji o předmostí. Současně bude velmi účinným prostředkem proti činnosti nepřátelského letectva.

Bude tedy součinnost mezi druhý letectva a pozemním vojskem velmi důležitá a musí být velitelem armády provedena do podrobností.

U velitelů střeleckých sborů budou zabezpečovat těsnou součinnost styční důstojníci letectva.

Organisace součinnosti provedená velitelem armády v přípravném období, jeho rozkazy a pokyny zpracuje operační oddělení armády za součinnosti všech velitelů a náčelníků druhů vojsk a řízení náčelníka štábu armády ve formě plánové tabulky součinnosti, kterou schvaluje velitel armády.

IV. Operační zabezpečení přechodu vodního toku

Operační zabezpečení při přechodu vodního toku z chodu bude mít řadu zvláštností. Na operační zabezpečení má vliv nejen prudké tempo jejího rozvíjení, ale též možnost použití atomových zbraní nepřítelem a z toho plynoucí důsledky pro použití druhů vojsk k zabezpečení přechodu z chodu, jakož i na způsob a celkové pojetí manévru armádou.

Průzkum nutno organisovat na všech velitelských stupních ještě před dosažením řeky. Zásadně nutno vést průzkum na široké frontě (důvod utajení) a včas.

Úkolem průzkumu bude: zjistit vlastnosti toku řeky a nejvýhodnější podmínky pro přípravu východišť a přepravu, dále ráz obrany nepřítele, jeho uskupení a možnosti použití atomových zbraní a záloh pro manévr.

Zmíním se stručně o úkolech hlavních druhů průzkumu při přechodu vodního toku z chodu.

Průzkum bojem nutno vést ze zpravodajských důvodů vždy na široké frontě. Provádí se obvykle před zahájením násilného přechodu v noci s překvapením, bez dělostřelecké podpory. Jeho účelem je získat zprávy o předním kraji obrany nepřítele, o organizaci obrany, o jeho odporu, o rázu řeky, o možnostech použití atomových zbraní, v jakém rozsahu, kam, kterými prostředky, o nepřátelských zařízeních proti-atomové ochrany.

Provádí-li se bojový průzkum ve dne, bude obvykle podporován dělostřelectvem. Při přechodu vodního toku z chodu nebude vždy nutné tento průzkum provádět (na př. zmocní-li se předsunuté odřady předmostí).

K speciálnímu průzkumu patří ženijní, tankový, dělostřelecký, chemický a spojovací průzkum.

Zmíním se jen o chemickém, atomovém a spojovacím průzkumu.

Chemický průzkum zjišťuje

- možnosti použití chemických prostředků nepřitelem,
- nejnebezpečnější prostory po strážce chemického napadení,
- zamořené prostory, ženičné chemické zátarasy, pole chemických fugasů na přístupech k řece a na protilehlém břehu, při čemž je označuje,
- podmínky pro vytvoření průchodů v zamořených úsecích, v ženičné chemických zátarasech a v polích chemických fugasů,
- možnosti podpory útoku zamlžením a maskováním přeprav dýmem,
- možnosti klamného zadymování.

Radiologický průzkum zjišťuje

- možnosti zamoření prostorů přeprav, přístupů k řece a protilehlého břehu radioaktivními látkami. Zjišťuje při tom stupeň zamoření a vytyčuje zamořené úseky radioaktivními látkami, možnosti a způsob deaktivace průchodů v zamořených úsecích, informuje včas vojska o zamořených úsecích, připraví organizaci hlášené služby a zjišťuje prostory a možný způsob zamoření shobením atomových pum z letadel nebo použitím jiných atomových zbraní.

Spojovací průzkum zjišťuje

- možnost využití místní telefonní sítě,
- organizaci velitelské a součinnostní sítě a speciální sítě pro regulaci přepravy,
- umístění radiových stanic a organizaci radiových sítí,
- po případě i možnosti kladení kabelu přes řeku pro zřízení linkového spojení.

*

Zásady organizace bojového zabezpečení násilného přechodu z chodu jsou uvedeny v článku plukovníka Ing. Kružíka, otištěném ve Vojenské mysli čís. 2/1954 na str. 31 a dále.

Zmíním se jen o některých otázkách operačního zabezpečení, které nejsou obsaženy v uvedeném článku.

Chemické zabezpečení

Při přechodu vodního toku z chodu provádí se chemický průzkum na široké frontě se zvláštním důrazem na prostory přepravišť.

Chemický průzkum protilehlého břehu nutno zabezpečit ihned, jakmile se ho zmocní čelní jednotky. V místech přepravišť nutno mít zálohy odmořovacích prostředků k odmořování terénu a přepravních prostředků. V prostorech plavidlových, přívozových a mostových přeprav musí být v pohotovosti chemické jednotky k provádění odmořování bojové techniky, dopravních a přepravních prostředků a průchodů v zamořených úsecích terénu.

Potřebné chemické průzkumné a odmořovací jednotky musí být přepraveny přes vodní tok již s prvními sledy svazků prvního sledu. Budou-li směry zasazení střeleckých sborů od sebe odlehle, bude třeba rozdělit chemické jednotky a prostředky na tyto směry.

Přechod vodního toku z chodu provádí se zpravidla pod ochranou osleповacích dýmových clon položených na nepřátelský břeh.

Maskování přívozových a mostových přeprav dýmem přímo na vodním toku provádí se teprve při jejich zřizování, na široké frontě a v součinnosti s protiletadlovým dělostřelectvem bránícím přepravu.

Jednotek těžkých plamenometů se používá v součinnosti s dělostřeleckou protitankovou zálohou nebo s jednotkami k zabezpečení dobytého předmostí, po případě k ochraně ohrožených boků.

Protiatomová ochrana musí zabezpečit vojska při přechodu vodního toku z chodu před účinky atomových zbraní. Za tím účelem je nutné

- zhodnotit možnosti použití atomových zbraní nepřítelem s hlediska časového, prostorového a způsobů použití,
- nepřetržitě a se vším důrazem provádět průzkum nepřátelských atomových zbraní a zařízení k jejich použití a po zjištění je ihned ničit. Proto bude účelné, aby velitel armády v průběhu operace předvídal použití určité letecké jednotky jediné pro tento úkol,
- zabezpečit u vojsk, zvláště u jednotlivých svazků, včasné vyhlašování atomového nebezpečí a informování vojsk o prostorech zamořených radioaktivitou,
- plně využívat vojsky členitého terénu, který poskytuje částečnou ochranu proti účinkům atomových zbraní a jiných zařízení (objektů), které jsou v místě přeprav k dispozici, jestliže to podmínky přechodu dovoli. Při každé zastávce ihned zakopávat vojska i bojovou techniku,
- provádět svazky i přidělenými chemickými jednotkami nepřetržitý radiologický průzkum terénu na přístupech k přepravě a v prostoru přeprav. Chemické jednotky armády třeba usměrnit na prostory nejdůležitější a zabezpečit okamžitý radiologický průzkum dosaženého předmostí.

K provádění radiologického průzkumu bude účelné, aby velitel armády měl k vlastní dispozici dosimetrické hlídky, s kterými zasáhne tam, kde se projeví potřeba.

Radiologický průzkum při příchodu k vodnímu toku nutno ihned zesílit,

- určit, jak si mají svazky počínat při překonávání úseků zamořených radioaktivitou, určit zálohy pro vystřídaní zasažených jednotek,
- určit pohotovost chemických jednotek k desaktivaci v prostoru přepravišť jak na vlastním břehu, tak i na dosaženém předmostí,
- zřídit protipožární, záchranné a pohotovostní jednotky na přepravištích, aby mohlo být započato ihned s odstraňováním následků případného atomového napadení. Tyto zvláštní jednotky zřizují zpravidla střelecké sbory v prostorech svých přeprav a mohou být na důležitých směrech zesíleny i prostředky armády,
- plánovat velitelstvím armády shromáždění a odsun poškozené bojové techniky, výzbroje materiálu na přepravištích,
- včas zabezpečit vojska chybějícími prostředky protichemické ochrany a dosimetrickými přístroji.

Dělostřelecké zabezpečení násilného přechodu z chodu znamená pro dělostřelectvo armády co nejrychleji být v pohotovosti zabezpečit manévr armády na směru hlavního úderu.

Armádní dělostřelecká skupina bude zpravidla decentralisována; bude přidělena střeleckým sborům nebo organisována do podskupin.

Bude-li mít velitel armády armádní dělostřeleckou skupinu v ruce,

zasadí ji na směr hlavního úderu armády k podpoře vojsk na směru hlavního úderu, k boji se zálohami nepřítele a k ničení atomových zbraní a prostředků nepřítele, hlavně dělostřelectva.

K dělostřelecké přípravě a podpoře útoku se bude hojně používat děl pro přímou střelbu, dále tanků a samohybných děl.

Armádní dělostřelecká protitanková záloha i armádní pohyblivý odřad zatarasovací se bude zpravidla přemísťovat na předmostí s druhým sledem střeleckého sboru prvního sledu. Do doby svého přemístění na předmostí bude tvořit spolehlivé zabezpečení vlastního břehu, zúčastní se ochrany boků, po případě je připraven pro manévry na kterýkoli z ohrožených směrů.

Letecké zabezpečení

Velitel armády v plánu použití přidělených vzletů přidělí určitý jich počet střeleckým sborům.

Určitou část letectva si ponechá v ruce k ochraně a podpoře vojsk na přepravištích, k zabezpečení vojsk na předmostí a hlavně k boji se zálohami nepřítele, jakož i se zdroji atomového napadení.

Ženíjní zabezpečení

Je třeba zdůraznit, že ženíjní vojsko má největší odpovědnost za rychlé provedení přepravy vojsk. Velitel armády musí včas zabezpečit jednotky provádějící násilný přechod řeky z chodu dostatečným množstvím přepravních prostředků, hlavně obojživelných tanků a transportérů.

Zvlášť důležitý je manévry těmito prostředky:

- aby bylo možno nahradit ztráty způsobené napadením vlastních vojsk atomovými zbraněmi,
- při nutnosti přeskupit prostředky z jednoho na druhý směr,
- k zabezpečení přechodu vodních toků v hloubce.

Dále je třeba mít na paměti, že armáda musí budovat co nejdříve těžké 40 až 60t mosty pro přepravu tanků a těžkých samohybných děl.

Budování těchto mostů musí být zahájeno ihned, jakmile se sbory prvního sledu zmocní pozorovatelů, z kterých může nepřítel řídit dělostřelecké palby na řeku.

Příprava vojsk a štábů

Aby byl zabezpečen hladký a rychlý průběh přepravy přes řeku, prováděl se za Veliké vlastenecké války nácvik vojsk a štábů, jakož i příprava přepravních prostředků, hlavně loděk pro první sledy.

Zkušenostmi se dospělo k tomu, že zvláště příprava vojsk mnohdy rozhoduje o úspěchu operace. Pro přípravu vojsk je nutno vypracovat plán nácviku prováděného na řece nebo na rybníce v přípravném období operace v prostoru soustředění armády nebo v týlovém prostoru jednotek, které jsou na frontě, hlavně těch, které podle plánu operace budou přecházet řeku z chodu.

Je třeba nacvičit

- rychlé nasazení na obojživelná vozidla nebo lodky,
- rychlé vystoupení z vozidel a loděk,
- zteč po vystoupení z loděk, zmocnění se prvních odporů na břehu, podpora pěchoty obojživelnými tanky, zabezpečení dosažených čar,
- zájezd tanků a dělostřelectva na soulodí a odrážení protiztečí tanků.

Složitost a obtížnost operace takového druhu vyžaduje kromě toho dokonalého plánování štábem armády i štábů podřízených svazků. Je třeba prostudovat důkladně dokumenty, které jsou ve štábu armády, provést důkladné plánování a procvičit operaci ve štábu s veliteli druhů vojsk a střeleckých sborů na mapách nebo na plastickém stole. Rovněž organisace součinnosti musí být provedena na plastickém stole.

Veškerá příprava a nácvik štábů a vojsk, hlavně těch, které budou provádět přechod z chodu, musí být zaměřen na rychlý přechod bez zastávky a rychlé a energické rozšíření předmostí.

Základem této činnosti je rozhodnutí velitele armády.

Na štáb armády budou kladeny zvlášť velké požadavky.

Týkají se zejména

- organisace důkladného a včasného průzkumu,
- organisace a plánování přechodu,
- organisace důkladné přípravy přepravního materiálu a vojsk,
- předvídaní organisace silných záloh (vševojskových, dělostřeleckých, protitankových, protiletectvých, po případě protivýsadkových),
- vyřešení otázky operačního maskování, hlavně zadýmování,
- zabezpečení jednotek přicházejících na řeku před jádrem sil potřebným materiálem,
- organisace součinnosti,
- organisace operačního zabezpečení přechodu a velení.

Úkoly štábu armády v průběhu operace

Štáb armády musí veliteli armády zabezpečit plnění jeho zámyslu v průběhu operace.

Jeho úkolem bude:

- organisace průzkumu, zhodnocování zpráv průzkumu a doplňování po případě vnášení změn a přizpůsobování plánu operace situaci na frontě,
- řízení vojsk doplňujícími rozkazy,
- řízení přísunu záloh tak, aby byly s to včas zasáhnout na místa potřeby s hlavním zřetelem na nahrazení ztrát způsobených atomovými údery nepřítele,
- zabezpečení velení veliteli armády po celou dobu operace, hlavně při přechodu řeky a na předmostí,
- včasné provedení operačního maskování,
- manévr silami a prostředky k provedení přepravy a k udržení předmostí,
- po zasazení záloh vyčlenění nových,
- organisovat regulační a pořádkovou službu v prostoru případného atomového napadení.

Zabezpečení velení

Při násilném přechodu řeky z chodu bude třeba organisovat velení zásadně pomocí radií a styčných důstojníků. Jen nepodaří-li se provést násilný přechod řeky z chodu a velitel armády provede přechod řeky se zkrácenou přípravou, bude možno organisovat i linkové spojení.

V tomto případě bude možno zřídit linkové spojení, které bude budováno ve dvou sítích: taktické a technické.

Taktická síť slouží veliteli armády, jeho štábu a velitelům druhů vojsk

a svazků, technická síť pak pro technické provádění přechodu na přepravištích a ženijním náčelníkům řídícím přepravu.

Velitelská stanoviště a pozorovatelný při násilném přechodu řeky z chodu se přisunují zásadně blíže ke břehu.

Velitel armády bude volit svou pozorovatelnu na směru hlavního úderu armády a svého zástupce pověří řízením násilného přechodu na pomocném směru.

Velitelská stanoviště velitelů střeleckých sborů se přemisťují nejpozději s druhým sledem svazků prvního sledu sboru, velitelské stanoviště velitele armády s druhým sledem střeleckých sborů prvního sledu operačního uskupení armády.

Je třeba ještě zdůraznit, že při násilném přechodu řeky z chodu ponechává velitel armády širokou iniciativu velitelům střeleckých sborů a sám řídí boj na směru hlavního úderu armády.

Závěr

V budoucnosti můžeme očekávat, že dojde ještě k dalšímu zesílení používání mocných technických prostředků v útoku i v obraně.

Použití atomových zbraní má značný vliv na vedení operací.

Zvláště důležité je zvýšení tempa operace, rozptýlení sestavy do šířky a do hloubky, dále stanovení hlubších úkolů svazkům.

Úplná motorisace a mechanisace vojsk všech druhů zajistí možnost rychlého manévru podél fronty a tím možnost vytvářet silná úderná uskupení schopná zvýšit tempo útoku a pronikání do větší hloubky.

Pohyblivost vojsk na bojišti zaručí rychlý a smělý manévr, zvláště při provádění násilného přechodu řeky z chodu.

Je samozřejmé, že obránce bude disponovat také dokonalejšími zbraněmi a technickými prostředky. Rozdíl bude jen v tom, že těchto prostředků bude mít méně. V každém případě však nutno očekávat, že obrana bude hlubší, bude mít větší množství protitankových zbraní, zátarasů a že bude schopna provádět rychleji obranný manévr zálohami. Protivzdušná obrana bude hustší, manévr letectvem bude rychlejší a mohutnější vzhledem na možnosti soustředit letectvo z širších úseků. Dále je třeba očekávat údery atomových zbraní jak na přibližující se vojska, tak hlavně na výchozí položení vojsk.

Proto rychlost, rozhodnost a odvážnost a dobrá organizace protiatomové ochrany útočících vojsk je jedna z hlavních podmínek úspěchu.

Tyto skutečnosti budou ještě více zdůrazněny při provádění násilného přechodu vodních toků, kde vodní tok tím více vystoupí jako vážná překážka pro útočníka. Proto bude nutno ještě více než dříve se snažit o získání vodních toků z chodu, klást důraz na průzkum, vybavovat jednotky již daleko od břehu, přepravními prostředky, hlavně obojživelnými tanky a auty, klást důraz na rychlost operace i obrany, schopnost přesunutých jednotek, což znamená zesilovat je hlavně protitankovými zbraněmi a tanky, určovat hluboké úkoly, které nedovolí nepříteli svrhnout tyto jednotky zpět z předmostí. Naproti tomu tankové svazky nutno zesílit pěchotou.

Na odvaze, schopnosti velitelů pověřených úkolem zmocnit se předmostí a zajistit je, bude záviset úspěch operace, t. j. využije-li armáda

získaných předmostí nebo bude-li nutno provádět zdoluhavý plánovitý násilný přechod. Sovětská armáda v průběhu války nám dala mnoho skvělých příkladů získání předmostí a provedení přechodu řeky z chodu. Nejznámější a též nejslavnější přechody byly provedeny v roce 1944 1. běloruským frontem přes Dněpr a 1. ukrajinským frontem přes Vislu.

Máme tedy příkladů dost. Snažme se připravit naše vojska v duchu slavné naší učitelky Sovětské armády tak, abychom se stali jejími rovnocennými partnery a spojenci.

